

Enheten för veterinära frågor
Anne Zedén Yverås

Vägledning för personer som arbetar yrkesmässigt inom djurens hälso- och sjukvård utan att tillhöra djurhälsopersonalen, - HOVSLAGARE

Genom den här vägledningen vill vi på Jordbruksverket underlätta för dig som är hovslagare att utföra ditt arbete på rätt vis nu när den nya lagen om behörighet inom djurens hälso- och sjukvård har trätt i kraft. Vägledningen inleds med några viktiga nya definitioner, tar därefter upp vad behandlingsförbudet som gäller i din yrkesutövning betyder för din yrkesutövning och avslutas med information om hur du uppnår kraven för att kunna ansöka om att bli *godkänd hovslagare*.

Definitioner

Djurhälsopersonal	Personer som är yrkesverksamma inom djurens hälso- och sjukvård och som har legitimation som veterinär eller djursjukare, eller godkännande för arbete inom djurens hälso- och sjukvård, som godkänd hovslagare, godkänd leg. sjuksköterska, godkänd leg. sjukgymnast eller godkänd leg. tandläkare. Legitimation och godkännande ska vara utfärdat av Jordbruksverket.
Djurens hälso- och sjukvård	Definitionen omfattar åtgärder som vidtas i syfte att medicinskt förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom, skada eller därmed jämförligt tillstånd. Även utförande av operativa ingrepp på eller givande av injektioner till djur i andra syften än att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada omfattas av begreppet. Begreppet tolkas brett och inkluderar exempelvis alternativmedicin.
Titlar	De behörighetsreglerade yrkena som har skyddad titel inom djurens hälso- och sjukvård är legitimerad veterinär, legitimerad djursjukskötare och godkänd hovslagare. Personer som har godkännande för arbete inom djurens hälso- och sjukvård efter att ha legitimation som tandläkare, sjukgymnast eller sjuksköterska får kalla sig för Godkänd legitimerad tandläkare etc.
Reell kompetens	Reell kompetens är kunskaper som man har lärt sig praktiskt, till exempel på din arbetsplats. Reell kompetens kallas även sådana tilläggsutbildningar som någon inom djurhälsopersonalen går som faller utanför den yrkesroll de är legitimerade eller godkända inom.

De behörighetsreglerade yrkena

Inom djurens hälso- och sjukvård finns nu fem behörighetsreglerade yrken. (I kursiv stil framgår de skyddade titlarna som ingen utan rätt behörighet får använda.) De

behörighetsreglerade är legitimerad veterinär (*leg.vet*), legitimerad *djursjukskötare* (*leg. dssk*), *godkänd hovslagare* (*G. hovslagare*), *godkänd legitimerad sjuksköterska* (*G. leg. ssk.*), *godkänd legitimerad tandläkare* (*G. leg. tandläkare*) och *godkänd legitimerad sjukgymnast* (*G. leg. sjukgymnast*). *G.* och *godkänd* står för godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Den nya behörighetsregleringen innebär att djurens hälso- och sjukvård allt mer liknar sjukvården för människor, med tydliga och avgränsade yrkesroller. Genom den yrkesroll man har följer ett bestämt arbetsområde, med en specifik kompetens som är garanterad av staten i form av en utfärdad legitimation eller godkännande. De yrken som är behörighetsreglerade kallas gemensamt för *djurhälsopersonal*.

Många personer arbetar yrkesmässigt inom djurens hälso- och sjukvård utan att tillhöra djurhälsopersonalen, exempelvis du som hovslagare. På djursjukhus och kliniker kallas den personalen för *djurvårdare*. Tillhör man inte djurhälsopersonalen så omfattas man av behandlingsförbudet.

Behandlingsförbudet och ansvar vid behandling

Behandlingsförbudet sätter gränser för vad personer som arbetar yrkesmässigt men inte är legitimerade eller godkända för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får lov att göra. Om du bryter mot behandlingsförbudet kan du dömas till böter eller fängelse.

Behandlingsförbudet innebär att du inte får:

- behandla djur som kan misstänkas har en epizooti eller en zoonos,
- utföra operativa ingrepp, ge injektioner eller utföra behandlingar som kan orsaka ett lidande ”*som inte är obetydligt*”
- behandla djur som har fått lugnande, är sövda eller har injicerats med lokalbedövningsmedel.

Om du fördröjer att ett djur får veterinärvård eller genom olämplig behandling/avbrott i behandling orsakar eller riskerar att orsaka ett djur lidande eller skada kan du också dömas till böter eller fängelse. Ansvaret gäller även om du inte skulle ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att förstå olika sjukdomar och risker för lidande hos djur som du behandlar.

Behandlingar som ska utföras av en godkänd hovslagare

Vi på Jordbruksverket får många frågor om var gränserna för behandlingsförbudet går. Den exakta gränsen i olika situationer kommer visa sig först när någon har gjort fel och saken prövas rättsligt.

Undantag från behandlingsförbudet

Övergångsregel

Det finns undantag från behandlingsförbudet och det viktigaste för dig som hovslagare är den övergångsregel som gäller fram till den 31 december 2014. Den innebär att du får behandla djur under lokal och allmän bedövning under förutsättning att du har *reell kompetens* för vad som utförs och har varit yrkesverksam som hovslagare under minst tre år före den 31 december 2009. Behandlingen ska utföras under överinseende av veterinär och på veterinärens ansvar. Efter den 31 december 2014 måste du sedan vara godkänd hovslagare för att behandla djur under lokal eller allmän bedövning.

Brådskande åtgärder i syfte att rädda djurets liv eller lindra dess lidande

I 4 kap 2 § lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård finns ett undantag som ger möjlighet för någon som inte tillhör djurhälsopersonalen att utföra *brådskande åtgärder* som vidtas i syfte att *rädda djurets liv* eller att *lindra dess lidande*. Jordbruksverket anser att en akut hovböld kan göra undantagsregeln tillämplig vilket innebär att tömningen av den akuta hovbölden kan utföras av en hovslagare som saknar godkännande. Därefter ska en godkänd hovslagare kontaktas för fortsatt behandling.

Handräckning

En person som tillhör *djurhälsopersonalen* kan använda sig av en person som inte ingår i *djurhälsopersonalen*, t ex du som hovslagare, för *handräckning*. Handräckning innebär att du fungerar som en extra hand, ett redskap, för att veterinären ska kunna utföra behandlingen. Det innebär också att du inte kan ge handräckning i ett annat rum/lokal än där veterinären är. Djurhälsopersonalen är ansvarig för vad som utförs vid handräckningen.

Tystnadsplikt

Den som tillhör *djurhälsopersonalen* har tystnadsplikt men om du som hovslagare har deltagit i en behandling som utförts av någon i *djurpersonalen* har du också det. Tystnadsplikten innebär att du inte obehörigen får röja eller utnyttja vad du i din yrkesutövning har fått veta om enskildas affärs- eller driftsförhållanden. Observera att också sådant som inte uppenbart rör affärs- eller driftsförhållanden kan omfattas av sekretess.

Godkännande för arbete inom djurens hälso- och sjukvård

Vad krävs för att jag ska kunna bli godkänd hovslagare

I 2 kap 5 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (2009:86) om behörighet för djurhälsopersonal står ”En hovslagare som av Jordbruksverket bedömts ha tillräcklig yrkeserfarenhet och kompetens får, efter ansökan hos Jordbruksverket, godkännande för arbete inom djurens hälso- och sjukvård.” Nyckelorden är ”bedömts ha tillräcklig”. Eftersom hovslagare har haft väldigt olika vägar in i yrket finns sedan tre alternativ om hur man garanterat kan uppvisa att man har denna *tillräckliga* yrkeserfarenhet och kompetens. (Du kan se alternativen på ansökningsblanketten som finns som bilaga till vägledningen.) Att ingången i yrket har varit så varierad innebär samtidigt att många hovslagare inte har samlat sin yrkeserfarenhet och kompetens exakt så som det ser ut i alternativen. Se dem som riktlinjer för hur du kan sätta ihop underlag av yrkeserfarenhet och kompetens till din ansökan. Vi gör sedan en helhetsbedömning för att besluta om du har styrkt jämförbar *tillräcklig* yrkeserfarenhet och kompetens eller om du behöver komplettera med något.

Frågor och svar om ansökan

Vad ska min ansökan innehålla?

Du ska skicka in ansökan tillsammans med dokument som styrker de kunskaper som krävs. En del dokument ska vara i original, andra går bra att skicka in som kopior. När du skickar in en kopia ska den vara *officiellt vidimerad (se nedan)*. Du ska också skicka in ett personbevis och kvitto på ansökningsavgiften.

När ska jag skicka in min ansökan?

Vänta med att skicka in din ansökan tills dess att du uppfyller alla krav och har alla dokument som styrker det klara. Rent förvaltningsrättsligt måste vi begära att du kompletterar ansökan inom en viss tid om den är ofullständig. Om du inte hinner komplettera i rätt tid så får du avslag.

Måste jag använda särskilda ansökningsblanketter?

Nej, du kan skriva ansökan fritt. Behöver något kompletteras så kommer du att få en begäran om komplettering. På Jordbruksverkets hemsida finns det speciella blanketter du kan använda. Fördelen är att du då tydligt ser vilken information vi vill ha.

Hur lång är handläggningstiden?

Handläggningen görs löpande och i den ordning som ansökningarna om legitimation och godkännande kommer in till oss. Handläggningen ska enligt lagen ske skyndsamt och som längst får det ta tre månader för oss att fatta beslut. Tiden börjar räknas från

att ansökan är komplett, så tid för att behöva komplettera din ansökan räknas inte in. Om det finns särskilda skäl för det så kan Jordbruksverket behöva ytterligare en månad för att handlägga en ansökan. I så fall får du besked om det och varför det behövs extra tid.

Officiellt vidimerade kopior

Att en kopia ska vara *officiellt* vidimerad innebär att en myndighet eller statlig utbildningsinstans kontrollerar att den kopia du skickar in verkligen är identisk med originalet. Du kan därför inte be någon annan vidimera dokumentet. Gå till exempelvis Skatteverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommunens KomVux eller biblioteket, Polisen eller ett universitet/högskola. Visa upp original och kopia för någon som arbetar där och be dem vidimera.

De ska skriva sitt *namn* och sitt *telefonnummer* samt *sätta en stämpel som visar på vilken myndighet/instans som du har varit hos*. Då kan Jordbruksverket kontakta dem om något är oklart. Stämpel, namn och kontaktuppgifter ska tas med på *varje kopia*, inte bara på första sidan.

Personbevis

Personbevis beställer du från Skatteverket. Du kan antingen använda deras hemsida eller gå in till något av skattekontoren – du kan t ex passa på när du ändå måste få dokument officiellt vidimerade. Du kan också beställa personbevis genom att ringa till Skatteverkets servicetelefon.

Avgift

Avgiften som du betalar vid en ansökan om godkännande är för själva handläggningen. Den tas alltså ut för genomgången av ditt inskickade material och för bedömningen av om du uppfyller kraven. Genom att kvittot finns med i ansökan så kan handläggningen påbörjas på en gång. Avgiften ska betalas in till Jordbruksverkets bankgiro nr 5693-2486 eller plusgiro nr 1 56 66-1 i samband med att du skickar in din ansökan. I meddelanderutan ska du skriva personnummer och yrke, ingenting annat. Om du betalar via Internetbank så kan du skicka in en utskrift av ditt kontoutdrag när betalningen finns registrerad på ditt konto. Hur mycket du ska betala framgår på Jordbruksverkets hemsida, och även tryckt på ansökningsblanketterna som du hittar på hemsidan.

Kan man dela upp betalningen?

Eftersom handläggningen inte påbörjas förrän ansökan är komplett så är det bättre att du själv sparar pengar tills du har råd till hela avgiften och sedan ansöker. Saknas kvitto i din ansökan så kontrollerar vi först om det finns en betalning registrerad. Om det också saknas så får du ett föreläggande om att betala avgiften före en viss tid. Ett sådant föreläggande om betalning skickas också ut till dig som inte har betalat full avgift. Om du sedan inte betalar före det angivna datumet så avvisas din ansökan.

Behöver man betala dubbelt?

Om du har råkat missa att skicka in ett dokument eller om det behöver ändras något i det underlag som du har skickat in, t ex om det visar sig att kopiorna inte är officiellt vidimerade, så får du först en begäran om komplettering skickad till dig. I begäran anges ett sista datum för när din komplettering ska ha kommit in till Jordbruksverket. Om du kompletterar i tid behöver du inte betala två gånger. Om du inte kan komplettera i tid, t ex därför att du inte har den kompetens som krävs och därför inte kan skicka in de intyg som skulle ha visat att du hade det, så avslås ansökan. Om en ansökan får avslag måste du betala en ny avgift om du senare gör en ny ansökan. Därför är det alltid bra om du avvaktar med att skicka in din ansökan tills du uppfyller alla krav som ställs för att kunna få legitimation eller godkännande.

Här hittar du mer information

Jordbruksverkets hemsida

www.jordbruksverket.se

Har du frågor? Kontakta gärna oss på enheten för veterinära frågor

E-post: veterinarfragor@jordbruksverket.se

Veterinära författningshandboken (här hittar du viktig lagstiftning)

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/veterinar/veterinaraforfattningshandbok/en.4.7409fe2811f8e7990b880001002.html>